

Dijkhuis, 1 september 2024

ds. Johan Meijer

gelezen: Marcus 8: 22-26

titel: Geef mij terug de ogen van een kind

preek

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, lieve mensen van God,

Bij de doopdienst van één van onze prinsesjes van Oranje zag ik voor het eerst dat haar ogen, oren, mond, handen en voeten van gezegend werden en dat vond ik zo ontroerend en mooi, dat ik het sindsdien ook ging doen, bij de kinderen die ik mocht dopen. De ogen, oren, mond, handen en voeten zegenen, na de doop met water. En later voegde ik daar het hart aan toe.

Er zijn tradities waarin de dopeling ook gezalfd wordt, in de Rooms Katholieke Kerk, maar verrassend ook bij meer Evangelische Protestanten. En soms wordt met een stukje zout de lippen worden aangeraakt. De smaak van het zoutend zout en het lichtend licht, dat straalt vanaf de doopkaars, die is aangestoken aan de Paaskaars. Het lijken misschien nieuwe rituelen, maar het gaat juist terug op oeroude tradities.

In de eerste eeuwen van het Christelijk geloof was de doop van toen nog alleen voor volwassenen in de Paasnacht en dat was een uitgebreid ritueel, met een echte onderdompeling in een bad, dat zich niet in maar buiten de kerk bevond, het zogeheten baptisterium, een aparte doopkapel. De geloofsleerlingen hadden zich voorbereid in hun veertigdaagse doopcatechese en mochten nu echt bij de gemeenschap van de Levende gaan horen, met hem ondergedompeld in het water, het witte kleed van het reine nieuwe leven omgedaan en dan de kerk in, samen op weg naar het altaar, psalmen zingend vol van ontroerde vreugde.

De doop heeft iets heel lichamelijks, iets fysieks, het komt je aan de huid. Het gaat niet alleen over de ziel of over de geest, maar over heel het mensenbestaan waar het lichaam met de zintuigen bij hoort, de zintuigen die ontvangen en de mogelijkheden om te geven.

Een blinde mens heeft niet de mogelijkheid om via de ogen de signalen te ontvangen van wat om haar of hem heen is. Zij of hij ziet niets. In het Evangelie: mensen brengen een blinde man bij Jezus, ze geleiden hem naar Jezus.. met de smeekbede om hem ziende te maken.

Nu moeten we goed weten dat Marcus net gesproken heeft over zien en niet zien. Over ogen die de tekenen van Gods goedheid niet konden zien, een verwijt van Jezus aan de farizeeën, maar ook aan zijn eigen leerlingen. Begrijpen jullie het dan nog niet, zien jullie het dan niet? Zo eindigde de lezing van vorige week en meteen daarop volgt het verhaal over de blinde mens.

De medemensen van de blinde mens vragen eigenlijk om een wonder, het wonder van de genezing, eigenlijk ook wel zoals de farizeeën net gevraagd hadden om een teken. Zij deden dat ongetwijfeld ook om Jezus te testen en uit de tent te lokken, laat maar eens zien wat je kunt. In de smeekbede van de medemensen van de blinde mens zit ook een diep verlangen en een diep vertrouwen.

Maar dan gebeurt er iets opmerkelijks. Jezus pakt de blinde bij de hand en brengt hem naar buiten het dorp. Dat is heel veel betekenend. Het is fysiek: Jezus pakt hem bij de hand en geleidt hem. Mooi en ontroerend, een echte aanraking. En: buiten het dorp... zou het kunnen zijn dat de blinde mens binnen zijn dorp alles op de tast wel kon vinden? Dat hij daar de weg wel wist, dat hij daar wel wist hoe alles toeging? Buiten het dorp, dat is buiten de comfortzone, buiten de vertrouwde omgeving, buiten de vertrouwde gewoonten. Hier buiten de comfortzone weet je de weg niet, is alles anders, alles nieuw. En het is dáár dat Jezus speeksel op de ogen van de blinde mens doet en... er zijn handen op legt. Ook weer: heel lichamenlijk, deze aanraking, als was het een zegen. En zo is wat Jezus doet geen magische handeling en is Jezus geen kwakzalver, maar wordt hij voor de blinde mens een metgezel, die tot hem spreekt en hem aanraakt. Hij komt hem aan de huid.

Zie je iets...? Ja, ik zie mensen, maar het zijn net bomen, maar ze lopen rond. Een beetje een mysterieuze opmerking is dit, misschien wel te verklaren dat de blinde mens nu wat wazig ziet en alles niet zo goed kan onderscheiden, maar er kan meer zijn... Bomen... bomen staan in de aarde en hebben hun takken en hun loof gericht naar de hemel. Een boom van een vent is een lange kerel, maar een boom van een mens kan ook zijn: iemand die goed

geworteld is, die weet waar hij zijn voeding vandaan moet halen, zo zijn bomen ook in spiritueel opzicht symbool voor mensen die geard zijn, die contact maken met de grond waarop zij staan, en met hun hoofd niet in de wolken, wel geheven naar de zon. Ik zie de mensen als bomen, maar ze lopen rond...

De Thora van God, de aanwijzingen van Gods goede woorden en waarden wordt ook vergeleken met een boom. Thora, oudste boom die God zorgzaam heeft geplant op aarde, die het merg van zijn gebod voor wie leven wil bewaarde, gij zijt sterk en gij doorwaakt, elk getij dat ons belaagt. De blinde mens uit Betsaida is ongetwijfeld opgevoed met de Thora en weet daar de weg in, weet hoe de paden van Gods wet beschreven zijn en kan ze als het ware op de tast vinden. Wie weet kent hij alle regels uit het hoofd. Maar hier... buiten het dorp en buiten de comfortzone is alles anders... Hier gaan ogen open en ziet de blinde mens een nieuwe dimensie, en die dimensie is dat de bomen bewegen en mensen blijken te zijn, medemensen.

De diepere betekenis van dit verhaal kan zijn dat Marcus opnieuw een doorbraak beschrijft, de doorbraak van het weer kunnen zien, de doorbraak dat de wereld groter is dan je eigen dorp, je eigen vertrouwde gewoonten en geschreven of ongeschreven regels en dat zich buiten jouw comfortzone ook mensen bevinden die evengoed geworteld zijn in de liefde van God en die dús ook medeschepselen van God zijn, die jou op je levensweg kunnen geleiden.

De blinde mens gaat alles helder zien. Zijn ogen gaan helemaal open en alles wordt hem nu duidelijk... Hij kijkt de wereld in, met heldere opengesperde ogen, zoals je soms ziet op een babyfoto waarbij het kind met zijn ogen de wereld in kijkt. En gaat het bij een baby niet ongeveer net zo... Er is de comfortzone van de binnenwereld in moeders buik, die veilige wereld, en de voeding komt rechtstreeks van de moeder, moeder en kind min of meer één. Maar dan word je geboren en kom je buiten de comfortzone, je betreedt de zichtbare mensenwereld. En langzaam moeten je ogen wennen aan die werkelijkheid. Wie zie je dan? Je moeder, je vader, mensen die dicht bij je zijn. Mensen die je willen helpen om de weg te vinden in het leven. Mensen bij wie je je veilig mag weten, althans dat mag je hopen. Want de wereld waarin je terecht komt is niet zo mooi en veilig altijd, en de mensen om je heen zijn niet altijd zo lief, aardig of betrouwbaar als je zou hopen.

Het verhaal over de genezing van de blinde man is een verhaal vol diepe betekenis. Dat je de tekens van God leert zien en onderscheiden en je in die zin de open gaan. En dat kan ook als je fysieke ogen niet kunnen zien, want dan kunnen andere zintuigen de waarneming scherper overnemen. Het gaat in het verhaal om het innerlijk zien. Het zien van wat je misschien niet meer kon zien. Je ogen moe geworden van alle narigheid en ellende die ze zagen en zien, of je ogen vertroebeld door teleurstellingen in je medemens en de wereld om je heen. Je vertrouwen kwijtgeraakt. Het wonder van de genezing van de blinde man is eigenlijk de verkondiging dat we nieuwe hoop en nieuw vertrouwen mogen herwinnen, in Jezus, die ons als medemens tegemoet komt, die ons bij de hand pakt, die ons duidelijk maakt dat we niet alleen zijn, die ons nieuwe ogen wil geven die ons zicht geven op wat wel goed, betrouwbaar en liefdevol is.

Wek mijn zachtheid weer, geef mij terug de ogen van een kind, dat ik zie wat is, en mij toevertrouw en het licht niet haat. En dat ik zo met de veiligheid van beloofde liefde mijn

leven verder mag leiden, en daarmee ook gerust uit mijn comfortzone mag stappen, en zingen mag: *Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen, of ergens al een wereld daagt, waar mensen waardig leven mogen en elk zijn naam in vrede draagt.*
Amen